

Ministerieel besluit tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen begraafplaats 'Oud kerkhof' in Torhout

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, l, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische en de artistieke waarde als monument:
Begraafplaats 'Oud kerkhof', gelegen in
Torhout, Bruggestraat zonder nummer
bekend ten kadaster:
Torhout, 2de afdeling, sectie C, perceelnummer 921F (deel)
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

Begraafplaats opgericht in 1834 als direct gevolg van de Napoleontische wetgeving uit 1804. De vormgeving met omhaging en calvarie gaat terug op de eisen voor de inrichting van een begraafplaats zoals in dezelfde wet uit 1804 en de aanpassing onder koning Willem I uit 1829 werd omschreven.

Door de aanleg van de begraafplaats buiten de dorpsgemeenschap werd tegemoet gekomen aan een verzuchting van de Verlichting waarbij omwille van hygiënische redenen een begraving midden de leefgemeenschap (in de kerk of op het kerkhof) niet langer gepast geacht werd.

De begraafplaats van Torhout getuigt door de plaatsing van grootse gedenktekens door de lokale elite langs hoofd- en zijpaden van de sociale differentiatie die in de maatschappij van de 19de en de 20ste-eeuw bestond. De band met de calvarie als centraal punt op de begraafplaats, en meest populaire plaats om begraven te worden, blijkt uit de rijke en oudste graftekens die in de nabijheid van de oude calvarielocatie door de sociale elite werden opgetrokken. Het centrum van begraving werd in 1883 verplaatst naar de huidige locatie. Toen kregen priesters en geestelijken een grafplaats onder en in de nabijheid van de calvarie. De graftekens opgesteld op de binnengebieden getuigen van de lagere sociale klassen in de maatschappij.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

Begraafplaats bestaande uit een structurerend rastervormig padenpatroon, typerend voor de begraafplaatsen in de eerste helft van de 19de eeuw. De calvarie geldt als de centrale plaats van de begraafplaats. Ze is opgetrokken op de centrale as van de begraafplaats, in het verlengde van de toegangspoort.

Artistieke waarde:

Begraafplaats met een collectie graftekens die de 19de en 20ste eeuw overspannen en een zeer goed beeld geven van de vorm-, stijl- en materiaalevolutie in de funeraire kunst in een regionaal centrum. De vormgeving varieert van de eenvoudige (hoofd)stèle naar grafplaten, tombes, kruisen, driedimensionaal beeldhouwwerk tot grafkapellen.

De meest gangbare stijlen als neoclassicisme, neogotiek, eclectisme, art deco en de sobere modernistische vormgeving van de jaren 1950 en 1960 zijn aanwezig. Blauwe Hardsteen in combinatie met witte marmer wordt het meest aangetroffen bij de graven van de elite langs de paden. Op de binnenzones komen opvallend veel graftekens voor opgetrokken uit gietijzer (kruisen), beton en kunststeen. Door de versoberde vormgeving in de 20ste eeuw getuigen de graftekens van de opkomende uniformiteit en reproduceerbaarheid van het grafteken.

De collectie graftekens van de hand van André Taeckens en Antoon van Parijs zijn kwalitatief hoogstaande voorbeelden van twee- en driedimensionale gebeeldhouwde grafkunst. Ze dateren uit het tweede en derde kwart van de 20ste eeuw toen de grafkunst op zijn laatste benen liep. Het oorlogsteken van de hand van André Taeckens

uit 1949 is een representatief voorbeeld van zijn sobere doch symboolgeladen vormtotaal.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel,

21-05-2014

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS